

קובץ

הערות וביאורים

בלקו"ש, בשיחות, בנגלה ובחסידות



ש"פ בהר בחוקותי

גליון לד (שצא)

יוצא לאור ע"י

תלמידי בית המדרש דמוסד חינוך אהלי תורה

ברוקלין. ניו יארק

• 417 טראַי עוועניו

שנת חמשת אלפים שבע מאות ארבעים ושבע לבריאה

ב"ה. עש"ק פרשת בהו"ב מבה"ח סיון התשמ"ז.

ת ו כ ן ה ע נ ל נ י ם

אגרות קודש

הערות ותיקונים לאגרות קודש ח"א..... ד
עוד בהנ"ל..... ה

שיחות

הוראה בעבודה מהשם ישראל ארי' לייב..... ו
ההכנה לביאת המשיח..... ו

לקוטי שיחות

האיסור דהבאת מנחות מתבואה חדשה לפני העומר..... ז
גדר הפסול ד"ממשה ישראל"..... ח
שתי הלחם אם הם בגדר "מתיר"..... ט
אם כל המשמרות שווים בהקרבת העומר..... י
הזכרת העומר ושתי הלחם..... י
אם לא הקריבו שתי הלחם אם יש איסור אח"כ למנחות..... יא
חדש הוא איסור גברא או חפצא..... יב
אין קורין אבות אלא לשלשה..... יב

חסידות

כוונת הצמצום..... יג
בענין ג' כתות מלאכים שאומרים קדוש..... יג

רמב"ם

אמירת בשכמל"ו בקול רם ביוה"כ..... יד
הערות ברמב"ם הל' חומ"צ בכותרת..... יד
עוד בהנ"ל..... טו

פשוטו של מקרא

בהר

בריש הפרשה.....טז
בריש הפרשה.....יט
כה, ד.....יט
כה, ל.....כ
כה, ל.....כ
כה, טו.....כא
כה, יח.....כא
כה, יח.....כא
כה, יט.....כא
כה, כד.....כב
כה, כח.....כב
כה, לא.....כד
כה, לז.....כד
כה, לח.....כה
כה, מג.....כו
כה, נה.....כז

בחוקותי

כו, יג.....כז
כז, יט.....כז
כז, כה.....כח
רשימת בלאורי כ"ק אדמו"ר שליט"א בפירש"י דפ' במדבר..כט

פרקי אבות

פרק ה - ענינים במספר 10 מה המילתא דחסידותא בהם....לב

שונות

הטעם שא"א אב הרחמים בשב"מ מנ"א.....לב

א ג ר ו ת ק ו ד ש

א. להלן באים א) תקוני טעויות חלקם דמוכח וחלקם בדרך אפשר. ב) הערות טכניות נוספות על המהדיר. (לחלק א').

אגרת נ (עמ' עט) לתוכנה ראה לקמן אגרת פא.

שם: "בהא דנ"ח מוסיף והולך. . . ב' הטעמים שבזה "מעלין בקדש ולא מורידין כעין ימים היוצאים". . . בשבת הוא פלוגתא דאמוראי. . . וי"ל דכיון דאין בידנו להכריע בין ב' הטעמים ואין אחד סותר לחברו, ואין נפ"מ בפועל שקולים הם ויבואו שניהם, וגדולה מזה מצינו בש"ס, דגם במקום שנוגע לפועל אמרו (ברכות נט, א-ב, וש"נ) הלכך נימרינהו לתרווייהו, ולהעיר ג"כ מפ"ה הרשב"ם ב"ב (עה), א) ליהוו כדין וכדין, ועוד.

ולהעיר מלקו"ש ח"כ שיחה לחנוכה (עמ' 207 ואילך) - "פשטות הלשון "פליגי בה תרי אמוראי" איז מער נוטה, אז די פלוגתא פון די צוויי אמוראים איז ניט נאר אין די **טעמים** פון ב"ש וב"ה, נאר ס'איז אויך א נפק"מ להלכה. . . און אזוי איז טאקע מבואר אין כמה ספרים ופוסקים, אז די מחלוקת צווישן דעם רמב"ם און תוספת. . . איז תלוי אין די צוויי דיעות פון די אמוראים הנ"ל". . . ושם בהמשך השיחה מבאר הנפק"מ להלכה למעשה לפי מנהגנו בזה"ז, בהדלקת נ"ח.

עמ' קט שוה"מ שיקרא נדפס נסיית וכנצל ניסית.

עמ' קלג שוה"מ משום נדפס אריא. כנצל איריא.

עמ' קלה "ויל"ע במכות מצרים...". - ראה בלקו"ש וארא תשמ"ו-תשמ"ז ע"פ פש"מ.

עמ' קלו שוה"מ שבתורה. נדפס אשר לא צווה. בפסוק כתיב צוה (בוא"ו א').

עמ' ר"פ יש לעיין בהקדמת הרמב"ם לפיה"מ.

ע' ערה שוה"מ עיין נדפס - בשעיהו"א. וצ"ל

בשהיחזה"א.

עמ' רעו שוה"מ ומעין נדפס מ"ו. בלק"ש - מ"ז.

עמ' רצה שוה"מ אילער נדפס ליעצט וכנצ"ל יעצט.

אגרת קכה. ראה גם אגרת שלאח"ז. באגרת שלאח"ז (קכו) - "במכתב הקודם" - אגרת שלפנ"ז - קכה.

במפתח ענינים (עמ' שלג): "רעז (מעלת נ"ח על נרות המקדש ושבת שהוא גם בזה"ז וגם ברה"ר, ואפי' הדר בעלי' - להאיר החוץ)". ולא מצאתיו.

הרב משה גולדמאן

- תושב השכונה -

ב. באגרות קודש כ"ק אדמו"ר שליט"א (ח"א) הבחנתי בכמה טעויות הדפוס, ואעתיקם כאן ע"מ שיוכלו לתקנם בהמהדורה החדשה.

עמ' ט' בתחלתו נדפס אח"ב וצ"ל אח"כ.

עמ' ס' בסופו נדפס תנא שלמים נשראו וצ"ל נשאר.

עמ' קטז בשו"ה נדפס בלקו"ש ח"ז, ולא מצאתיו שם, ואולי צ"ל חל"ב.

עמ' קנז נדפס ואיכה צ"ל ואיבה אשית.

הת' שמואל נמירובסקי

- תלמיד בישיבה -

ש י ח ו ת

ג. בהתוועדות דליל פסח שני ש.ז. - בסוף בלאור ההוראה משמו של ר' ישראל ארי' לייב, אמר שיתקנו וישלימו החסר כהוראת פסח שני, ויתירה מזה - לא רק תיקון והשלמת החסרון בלבד, אלא כמעלת בעלי תשובה לגבי צדיקים, וכו'.

להעיר משיחת ש"פ אחו"ק י"ג אייר תשמ"ה (הנחה בלה"ק סט"ז - התוועדות ח"ג ע' 1943 ואילך) - ושם ביאר כ"ק אדמו"ר שליט"א בפרטיות תוכן החילוק שבין השם "ישראל" לשם "ארי' לייב" - ש"ישראל" - קאי על אופן העבודה שאינו יורד למטה כדי לברר את בחי' הלעו"ז, ובלשון חז"ל: "אע"פ שחטא ישראל הוא", היינו, שאפילו בשעת החטא נקרא בשם "ישראל". . בדוגמת עבודת הצדיקים.

ו"ארי' - קאי על אופן העבודה דבירור הלעו"ז עבודת הבעלי תשובה, שכן, ארי' כפשוטו הוא חי' טמאה, ולא עוד, אלא "מלך שבחיות", ואעפ"כ, מבררים ומהפכים זאת לקדושה, . . הבירור דארי' מגיע למעלה יותר - לבחי' "פני ארי' אל הימין" (במרכבה), ועאכו"כ שם הכינוי "לייב" - הרי להיותו כינוי בא לע"ז, בלשון אידיש, מובן שענינו הוא בירור הלעו"ז.

הת' צבי הירש ראסקין
- תלמיד בישיבה -

ד. בכמה שיחות דזמן האחרון (ובפרט דשבועת ימי ההיקף דה' טבת) נתבאר שכעת כל העובדה היא סיום עבודת הבירורים "צופצן די קנעפלד" בלבד, ועיקר העבודה היא "עמדו הכן כולכם, לקבל פני משיח צדקינו", לפי שכל הענינים כבר נעשו וכו'. ובכמה שיחות נתבאר שכדי להביא את המשיח מוכח מחשבה א' דיבור א' כו' (וצעקת עד מתי).

וואופ"ל שהם ב' ענינים, א. בירור והכנת העולם, שבזה נמצאים בשלבים האחרונים ו"עמדו הכן כולכם" בלבד, ב. הבאת המשיח לעולם, שזהו"ע בפ"ע שאינו תלוי בהכרח בבירור העולם, אלא בשביל זה יש עבודה מיוחדת דמחשבה א' כו', שאי"ז ענין בבירור וזיכוך האדם והעולם (שא"כ הי' כו',

צריך הרבה מעשים ושכולם יעשו, והרי מספיק מחשבה א' של אדם א' (אלא ענין שבזכותו יבוא משיח, (מכריע כל העולם כולו) ובפשטות, מצד זה שמכריע את הכף מאזנים וממילא העולם זכאי (אע"פ שכמעט מחצה עוונות! שמזה מוכח שאי"ז עבודה שענינה בירור העולם וד"ל), ובפניה"ע אואפ"ל מצד הנח"ר שגורם למע' כד אתכפיא סט"א כו'. (וכמו שהוא בכלל באתכפיא, שיש בזה ב' ענינים: א) בירור וזיכוך האדם. ב) נח"ר למעלה שכן עלה ברצונו כו') וע"ד המבואר בקונ' אחש"פ ע"ד מעשינו ועבודתינו בזמה"ג שפועלים הגילויים דמדיח לע"ל, ואי"ז ענין של בירור העולם לקראת ביאת המשיח.

היוצא מכהנ"ל, דמצד הכמות (בירור העולם) הרי כבר הכל מוכן כו', ונדרשת כעת רק פעולה איכותית, שאינה קשורה כלל בכמות, והיא מחשבה א' כו', שבזכותה תבוא מיד הגאולה האמיתית והשליומה.

הת' אלישוב קפלון
- תות"ל 885 -

ל ק ו ס י ש י ח ו ת

ה. בלקו"ש פ' אמור מביא ג' אופנים לבאר האיסור דהבאת מנחות מתבואה חדשה לפני שתי הלחם: א) שהוא מצד האיסור דחדש שלפני הבאת העומר, אלא דלאחר הבאת העומר הוקל איסור זה, ולכן בדיעבד כשר. ב) שהוא איסור בפני עצמו לגבוה, ואינה שייכת לאיסור חדש דהדיוט, והא דלפני העומר פסול ה"ז משום דאי"ז ממשקה ישראל. ג) האיסור הוא משום דאם יביא מנחה לפני שתי הלחם, לא יהי' שתי הלחם "מנחה חדשה", עיי"ש. וממשיך לבאר ג' דיעות אלו בעבודת האדם, דאופן הא' קאי בדרגא נמוכה דהאיסור חדש לגבוה ואיסור חדש להדיוט הם איסור אחד, ולכן אף שכבר הקריב קרבן העומר דהיינו הבהמה שבו, מ"מ אכתי נשאר החשש בנוגע עניני קדושה שבו, ולזה בא הקרבת שתי הלחם להבטיח עבודתו שלאח"כ שתהי' בלי פסול, משא"כ אופן הב' קאי בדרגא עליונה יותר, דאין חשש שיפול למצב של רע, ולכן האיסור חדש לגבוה הוא איסור קל בפני עצמו, כי הקרבת שתי הלחם נוגע רק לשלימות והידור בעבודתו, ואופן הג'

היא בדרגא הכי עליונה דאין שתי הלחם בגדר "מתירה" כלל, ואינו הקדמה להעבודה הבאה אח"כ, אלא הו"ע בפני עצמו, יעו"ש בארוכה.

ויש להעיר עוד בזה, בהנפק"מ בנוגע להבאת מנחות לפני הקרבת העומר, דלפי אופן הא' נמצא דהאיסור דחדש הוא בין להדיוט ובין לגבוה, ובעבודה רוחנית הפל' הוא דלפני שהקריב הנפה"ב, הנה כשם שעניינו הגשמיים לא יהיו כדבעי ואדורבא יורידו אותו למטה, כן הוא גם בנוגע לעבודתו הרוחנית שהוא פסול מטעם זה, וע"ד הענין דלא זכה נעשה לו סם כו'. משא"כ לאופן הב' נמצא דגם לפני הבאת העומר, היינו לפני הקרבת הנפה"ב אי"כ שום פסול בעבודתו הרוחנית, אלא די שטעם אחר שהוא פסול מפאת דאין זה ממשקה ישראל.

ולכאורה אפ"ל בזה עפ"י מ"ש בס' תוספות חלים (להרה"ק חיים יוסף מפוסטין, לבוב תרכ"א) פ' קרח וז"ל: שמעתי מפיו הקדוש של הצדיק הקדוש מו"ה ליב המכונה בשם זידא זצוקללה"ה כשאשר פעם אחת הייתי לבדלי עמו בבית, ואמר לי בזה הלשון: שמע דברלי שאני אומר אשר איש הישראלי צריך להיות מקודם סור מרע, ואח"כ יעשה טוב, וכל אשר מרגיש בנפשו כמה הוא סור מרע, כך יכניס עצמו בעשה טוב, ולא יותר כדי שלא יהי' ח"ו זורע אל הקוצים, עכ"ל. ולהלן הביא שם בשם כ"ק אדה"ז שאמר לו באופן שונה מדעת הסבא משפולא, דזהו דעת ב"ש, שהוא שם אורחותיו בבחינת דין וצמצום, אבל הלל מדה אחרת היתה לו, כי נר אחד דוחה הרבה חושך, וזה ביאור מאמר רז"ל כיצד מרקדין לפני הכלה, ב"ש אומרים כלה כמות שהיא, וב"ה אומרים כלה נאה וחסודה אפילו חגרת ואפילו סומא אשר מחלוקת בדרך העבודה בכלות הנפש כו' אשר כלה היא מלשון כלתה נפשי אל הוי' וב"ש אומרים כמות שהיא, שאין ראוי לאדם להיות בחינת עשה טוב רק כפי שמרגיש בנפשו בחינת סור מרע, וב"ה אומרים כלה נאה אפילו חגרת אפילו סומא, רוצה לומר שיותר טוב להקדים את עצמו בבחינת ועשה טוב בכלות הנפש אפילו פגם את נפשו בכמה עבירות כי התורה נקראת אור והמצוה הנר כו' וכשמכניסין נר אחד נדחה החושך ממילא, כן הדבר בנפש האדם, אם יעשה מצות ומעש"ט ויעזיק בתורה אזי יתבטל היצה"ר והס"א ממילא יהי' נדחה מהמאור שבה ויחזיר אותו למוטב, עכ"ל. וראה גם לקו"ת שה"ש מח, ג. (וראה גם אבות דר"נ פ"ב מ"ט ב"ש אומרים אל ישנה אדם אלא למי שהוא חכם ועניו כו' וב"ה אומרים לכל

אדם ישנה שהרבה פושעים היו בהם בישראל ונתקרבו לתלמוד תורה וכו' וזהו כעין הנ"ל).

ולפי"ז י"ל דאופן הא' דלפני הקרבת העומר יש פסול מחמת זה בעבודתו הרוחנית מתאים לדעת הסבא משפולא, ולדעת ב"ש לפי ביאורו של אדה"ז, משא"כ אופן הב' מתאים לדעת אדה"ז שלא שיך לומר דעבודתו הרוחנית פסולה לפני הקרבת נפה"ב ואדרבה כיון דאור דוחה חושך וכו', ושייך רק לומר **ששתי הלחם** מתיר דעבודתו אח"כ יהי' בשלימות והידור יותר.

וראה גם בהל' ת"ת לאדה"ז פ"ד ס"ד ברשע אם יעסוק בתורה או לא שהובאו ב' דיעות בזה עיל"ש.

מיהו ידוע ספיקת האחרונים בגדר האיסור ד"ממשה ישראל" אם הפי' דזהו **סעם**, דכיון דאסור להדיוט לכן אסור לגבוה, או דזהו **סימן** היינו דכל מה שאסור להדיוט אסור גם לגבוה, דמאותו הטעם שאסור להדיוט, מאותו הטעם גופא אסור גם לגבוה, (ראה בארוכה בשו"ת נאות יעקב סי' ז-ח שהעלה שהוא סימן, והטעם דאסור לגבוה הוא מאותו הטעם דאסור להדיוט, ועי' גם בשו"ת זכר יצחק סי' ל"ד, ובס' מקור ברוך ח"ב סי' מ"ב, ובטהרת הקודש מנחות סח, ב, שצויין בהשיחה) דכל חילוק הנ"ל שייך לומר אם זהו **סעם**, היינו דאין האיסור לגבוה משום חדש כמו בהדיוט, אלא משום דהוא אסור להדיוט, אבל אי נימא דזהו סימן, היינו דאותו הטעם ששייך בהדיוט שייך גם לגבי גבוה, נמצא דגם לפי אופן הב' יוצא דהאיסור לגבוה לפני העומר הוא כמו בהדיוט.

*

ו. (ב) באופן הג' (המובא מהשפ"א) יש להעיר מהך דמנחות ד, א, אמר רב מנחת העומר שקמצה שלא לשמה פסולה הואיל ובא להתיר ולא התירה וכו' והקשה השפ"א שם דא"כ גם כבשי עצרת ששחטן שלא לשמה יהיו פסולין כיון דבאין להתיר, למ"ד דכבשים עיקר ומביאין כבשים בלא לחם, ואילו בברייתא שם דף מח, א, תני בהדיא דכבשיעצרת ששחטן שלא כמצותן הדם ייזרק עיל"ש, והנה לפי ביאורו של השפ"א עצמו לקמן סח, ב, כנ"ל דחלוק לגמרי האיסור דחדש לפני העומר מאיסור הבאת מנחות לפני שתי הלחם, דבחדש כתוב בהדיא איסור, והעומר "מתיר" את האיסור, משא"כ בשתי

הלחם לא כתוב שום איסור להביא מנחות מתבואה חדשה לפני שתי הלחם, וכל האיסור הוא בכדי ששתי הלחם יהיו מנחה חדשה, נמצא דשתי הלחם אינו בגדר "מתיר" כלל, כמבואר בהשיחה, א"כ י"ל שהוא מחובת היום, נמצא דאין זה בגדר "כאין להתיר ולא התירה" כמו בעומר, כיון דאינו בא להתיר כלל, ובמילא לא קשה קושיתו למה הדם יזרק, ועי' בתוס' מנחות שם מח, ב.

*

ז. ג) עוד יש להעיר מהא דכתב הרמב"ם (הל' כלי המקדש פ"ד ה"ד) וז"ל: מ"ע להיות כל המשמרות שוים ברגלים וכו', בד"א בקרבנות הרגלים ובחילוק לחם הפנים ובחילוק שתי הלחם בעצרת, אבל נדרים ונדבות ותמידין אין מקריבין אותן אלא משמר שזמנו קבוע ואפילו ברגל כו' עכ"ל. ועי' כס"מ שם, ובמל"מ הקשה דאם הזכיר שתי הלחם למה לא הזכיר גם הקרבת העומר שהיו מקריבים בט"ז בניסן עי"ש.

ולפי אופן הג' מהשפ"א י"ל דרק שתי הלחם דאינו בא להתיר, ה"ה מחובת היום כנ"ל, והוא קרבנות הרגל, לכן כל המשמרות שוין בה, משא"כ הקרבת העומר, דענינו הוא להתיר איסור חדש, אי"ז מקרבנות הרגל, דאין הרגל גורם חיובו, אלא להתיר איסור חדש, ולכן בזה באמת לא אמרינן דכל המשמרות שוין בה.

וראה כע"ז בס' קובץ חידושים (נדפס בסוף ח"א בשטמ"ק על מסכת פסחים) שהעיר בהן דערכין י, ב, דאמרינן התם למה אין אומרים הלל בחג הפסח רק ביום הראשון, ובחג אומרים הלל כל יום, ומתרצת הגמ' בחג חלוקין קרבנותיהן, היינו דכיון דבכל יום יש קרבן מיוחד, לכן בכל יום אומרים הלל, משא"כ בפסח דאינו חלוק בקרבנותיו לכן אין אומרים הלל, וקשה הלא ביום שני של פסח יש הקרבה מיוחדת ע"י קרבן העומר, וא"כ למה אין אומרים הלל ביום השני דפסח? ומתרץ כנ"ל דקרבן העומר אינו שייך לחובת היום כלל, והוא קרבן מיוחד להתיר איסור חדש ולכן שפיר אומר בגמ' דפסח אינו חלוק בקרבנותיו. (ומביא שם דבזהר פ' אמור מבואר טעם אחר למה אין אומרים הלל משום דע' כאן לא אשתלימו כדקא יאות, ור"ל דהזהר לא נחא לי' בהתירוץ שבבבלי כי סב"ל דקרבן עומר הוא גם מחובת היום), ומקשר זה להא שהקשו באחרונים (ברכי יוסף או"ח סי' ת"צ ועוד) דלמה אין מזכירין במוסף דיו"ט שני של פסח אודות קרבן

העומר, ומבאר כנ"ל דא"ל מחובת היום אלא קרבן מיוחד להתיר איסור חדש, ומסלים שם דבשתי הלחם כיון שזה הקרבן לחובת היום ה"ז נזכר במוסף של שבועות כמבואר בתפלה, עי"ש.

והנה במ"ש בנוגע לשתי הלחם דכיון שהוא מחובת היום לכן הוא נזכר בתפלת מוסף דשבועות לכאן אינו מובן כוונתו, דאיפה נזכר אודות זה בתפלת המוסף דשבועות? ואדרבה באליה רבה שם כתב: (סקט"ו) ואף דביום שני של פסח מקריבין קרבן מוסף על העומר, ובשבועות מקריבין יתר על מוסף שבעה כבשים ופר ואילים, מ"מ לא אמרינן מוספי אלא במוסף שניתוסף משום עצמו של יום, אבל ביום ב' של פסח נתוסף משום עומר ובשבועות משום שתי הלחם ולא משום עצמו של יום ע"כ, ועי' ג"כ בשו"ר כנה"ג שם, ובעולת שבת שם, הרי מפורש בזה להיפוך? [ובסידור אדה"ז הוסיף דבשבועות אומרים, "ושני שעירים לכפר" וביאר בשער הכולל פ"מ אות ט' "דידוע שהשעיר של שתי הלחם שייך ג"כ לעצמו של יום שהלחם אינו מעכב את השעיר, ואם עבר זמנו בטל קרבנו כמ"ש הרמב"ם פ"ו מהל' תמידין ומוספין . . . לכן פסק אדמו"ר לומר בשבועות גם את השעיר דשתי הלחם"].

*

ח. ד) במ"ש בגליון הקודם (סי' ב' אות ב') די"ל נפק"מ לפי אופן הג' לב' האופנים ראשונים באם לא הקריבו כלל שתי הלחם אם מותר להביא אח"כ מנחות מתבואה חדשה, דאם שתי הלחם הם בגדר "מתיר" ל"ל דאסור, אבל לפי אופן הג' דליכא איסור להביא מנחות מצ"ע אלא משום דבעינן דשתי הלחם יהיו מנחה חדשה הנה באופן זה דלא שייך להקריב שתי הלחם ודאי ליכא איסור.

הנה כעת ראיתי במנחת חינוך מצוה ש"ז שנסתפק בזה אם ההקרבה בפועל מתיר או היום מתיר ונפק"מ כנ"ל באם לא הקריבו שתי הלחם אם יש איסור אח"כ והביא דברי הטו"א בר"ה ז, ב, דנקט לדבר הפשוט דהיום מתיר, והביא ראי' לזה מהגמ' בשבועות טו, ב, אבל המנ"ח דחה ראיתו, ונשאר בספק עי"ש. אבל מ"מ ל"ל דלאופן הג' ליכא שום מקום להסתפק דבוודאי מותר להקריב מנחות מתבואה חדשה דלא שייך כאן כל גדר האיסור.

*

ט. ה) יש לבאר הא דאופן הא' סב"ל דהא דפסול במנחות לפני העומר משום איסור חדש ולא נחא לי' בהטעם ד"ממסקה ישראל", כמ"ש בס' מקור ברוך שם דחקר אם איסור חדש הוא איסור גברא או איסור חפצא, (ועי' אתוון דאורייתא כלל י' בנוגע לאיסור זמניים אם הם איסור גברא או חפצא, וראה לקו"ש ח"ה ע' 187 בהערה 23 שהביא תוס' דגיטין ז, א, דיש הפרש בין מאכל אסור למאכל מותר בשעת איסור) דאי נילמא שהוא איסור גברא לא שייך בזה החסרון ד"ממסקה ישראל" כמו שמקריבין קרבנות ביוהכ"פ אף דאסור באכילה, משא"כ אי נילמא שהוא איסור חפצא שייך בזה הפסול ד"ממסקה ישראל", עיי"ש בארוכה, וכן בס' שלמי שמחה ח"א סי' כ"ג, ואכמ"ל. ואפ"ל דבזה חלוקים אופן הא' לאופן הב'.

הרב אברהם יצחק ברוך גערליצקי

- ר"מ בישיבה -

י. בלקו"ש חלק כ"ה שיחה א' לפרשת ויגש מבואר שהכח להתגבר על ההעלם והסתור של הגלות לוקחים מיוסף וז"ה הפירוש ברוחניות בכלכל את בני' במצרים משא"כ יעקב שאע"פ שהוא היה בגלות אעפ"כ לא היה כל כך מושקע בגלות כמו יוסף. וזלה"ק: ועד"ז ביי יעקב'ן אפילו זייענדיק בגלות בבית לבן איז ניט געווען שייך ביי אים קיין ענין פון חושך העולם, ער איז געבליבן בהבדלה וברוממות פון דעם גלות, און דערפאר, אויך כפשוטו א רועה צאן, ע"כ. ושם בהערה 54 כתוב שאין מזה סתירה שאין קורין לאבות אלא לשלושה כמבואר בלקו"ש חלק ה' פרשת ויגש (ב) עמוד 241 הערה 17. ע"כ.

והנה בחלק ה' שם כתב וזלה"ק: אבל אין מזה סתירה למ"ש בפנים ע"פ מפרשים הנ"ל - כי יוסף הוא בחי' כח המביא ההשפעה שביעקב בעצם לידי גילוי למקבלים וכל תולדות דיעקב בא לגילוי ע"י יוסף דוקא ע"כ, משמע מכאן שכל מה שיוסף נותן לישראל הוא רק מיעקב, אבל לכאורה כאן בחלק כ"ה מבאר שאין ליעקב את הכח של יוסף, א"כ צריך ביאור מהא דאין קורין לאבות אלא לשלושה?

הת' שניאור זלמן זאיאנץ

- תלמיד בישיבה -

ח ס י ד ו ת

יא. בקונ' אחש"פ מקשה דלכאורה "הגילוי דאוא"ס הבל"ג ומציאות העולמות הם שני הפכים, שלכן כשהי' אוא"ס ממלא את מקום החלל לא הי' אפשר להיות התהוות העולמות ובכדי שיהי' מקום לעולמות הוצרך להיות סילוק האור ומכיון שהתהוות דמציאות העולמות היא דוקא מסילוק האור (היפך ענין הגילוי), היאך אפשר שהמציאות דעולמות. תהי' באופן שבמציאותה יהי' בה גילוי אלקות". ולהעיר מהשאלה הידועה בהמשך רס"ו בתחלתו ובכ"מ, דהנה צורך הצמצום הוא כדי שהאור שלפה"צ יורכל להאיר בעולמות, משא"כ באם לא הי' צמצום שפעולתו נתינת מקום לעולמות לא הי' באפשרות העולמות לקבל אור זה, לכאורה אי"מ איך זה שאחה"צ שוב יכולים לקבל אותו אור שמצדו לא הי' להם נתינת מקום כלל? ועיי"ש ביאור אחר מדוע אחה"צ יכולים לקבל האור. ויש לבאר לכאורה טעם השינוי בין הביאורים, לפי שכאן השאלה שונה, דהשאלה אינה כיצד יכולים העולמות לקבל האור, אלא השאלה היא על הצמצום (שורש העולמות), דמאחר והתהוות העולמות אפשרית רק מצד צמצום וסילוק האור, אי"כ איך אפשר שאחר הצמצום יהי' ענין של גילוי ועד לגילוי בעולמות, שהתהוותם מהצמצום, הרי כל ענין הצמצום הוא היפך הגילוי, וע"ז הביאור שכוונת הצמצום (וממילא פנימיותו) היא גילוי, משא"כ השאלה ברס"ו היא על העולמות דמאחר שבאוא"ס שלפה"צ אין נתינת מקום לעולמות איך אפשר שאחר התהוותם יקבלו אותו אור ולכן הביאור שם שונה, עיי"ש.

הרב לוי יצחק גינזבורג

- תושב השוכנה -

יב. במאמר ד"ה ונקדשתי ש"פ אמור נת' שיש ב' אופני עבודה בג' העמודים דעבודה (מס"נ) תורה וגמ"ח: א) שכל א' מהן תהי' עבודה בפנ"ע בזמן בפני עצמו. ב) שכולם כלולין זה מזה ונאמר הל' שבביאור ענין זה יש שני סוגי ביאורים בהדרושים, ביאור אחד שכת אחת מהמלאכים אומרת פ"א קדוש. כת ב' אומרת ב"פ קדוש כת ג' אומרת ג"פ, וביאור ב'

שכל כת אומרת. קדושה פ"א אלא שכל קדוש הוא בחי' בפני עצמו.

ושמעתי שואלין שלכאו' לא מצינו ב' סוגי ביאורים הנ"ל. בדרושי חסידות מבואר רק באופן הא' (כמארז"ל בחולין).

ואולי הכוונה שמפשטות ל' רז"ל משמע כביאור הא', ומהביאור בהדרושים (שג' בחי' קדוש הם מס"נ, תורה וגמ"ח) משמע כביאור הב'.

הרב לוי יצחק גינזבורג
- תושב השכונה -

רמב"ם

יג. רמב"ם הלכות קריאת שמע פרק א' הלכה ד' הקורא קריאת שמע כשהוא גומר פסוק ראשון אומר בלחש ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. ע"כ ובהגהות מלימוניות על אתר ומה שנהגו ביום הכפורים לומר בקול רם איתא בפרקי ר' אליעזר ביום הכפורים שהם נקיים כמלאכים אומרים אותו בפרהסיא, עכ"ל.

להעיר שכתוב בטור או"ח תרי"ט ונוהגים באשכנז לומר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד בקול רם.

הרב ישעי' זוסיא פלדמן
- תושב השכונה -

יד. רמב"ם הלכות חמץ ומצה בכותרת "הלכות חמץ ומצה יש בכללן שמונה מצות . . . ב) להשבית שאור ביום ארבעה עשר".

במנין המצות מצות עשה קנ"ו כותב "לבער חמץ שנאמר ביום הראשון תשביתו שאור מבתיכם. וכן כתב בספר המצות שלו.

יוצא שדעת הרמב"ם בזה שתשביתו הוא "ביעור" וביטול בעלמא לא סגי, וצ"ב לתווך זה עם דעת הרמב"ם שתשביתו הוא "ביטול" במה בהלכות חו"מ פ"ב ה"ב "ומה היא השבתה

זו האמורה בתורה היא **שיבטלו בלבו** ויחשוב אותו כעפר וישיב בלבו שאין ברשותו חמץ כלל...

*

טו. בהנ"ל כותב... ז) לאכול מצה בלילי הפסח. ח) לספר ביציאת מצרים באותו לילה". ולהעיר דבמנין המצות וכן בסהמ"צ שלו כותב "מ"ע קנ"ז לספר ביציאת מצרים בלילה הראשון של חג המצות שנאמר והגדת לבנך ביום ההוא ומ"ע קנ"ח לאכול מצה בליל זה שנאמר בערב תאכלו מצות. ע"כ. היינו שמקדים סיפור יציאת מצרים לפני אכילת מצה, לא כמש"כ בספר הי"ד שלו. ובאתי רק להעיר.

הרב יהודה ארי' לייב זיגאנץ
שליח כ"ק אדמו"ר שליט"א
ס. פואלו. בראזיל

פ ש ו ט ו ש ל מ ק ר א

טז. פרשת בהר כה, א פל' רש"י "מה ענין שמיטה אצל הר סיני", על פל' זה עמדו כמעט כל מפרשי רש"י, ולהלן עכ"פ בקיצור.

הרמב"ן הוא הראשון, שהקשה כמה קושיות והם:

(א) הרבה מצות ישנן בשמיטה שלא נשנו בערבות מואב, ונדע בהן שנאמרו כללותיהן ופרטיהן מסיני או באהל מועד.

(ב) מנין שהוקשו שאר הדברות שנשנו בערבות מואב לשמיטה שלא נשנית.

המזרחי הקשה:

(ג) דלא שייך לומר מה ענין זה לזה אלא בשתל מצות סמוכות זו לזו.

(ד) פתח במה ענין זה לזה וסיים בו הלא כל המצות כולן מסיני נאמרו, כאילו אמר בהר סיני למה נאמר.

(ה) למה נכתב הר סיני לגבי שמיטה והלא כל המצות כולן מסיני נאמרו.

(ו) דילמא הא דכתב כאן בהר סיני דלא תימא באהל מועד דכתיב בריש ויקרא אכולהו פרשיות.

(ז) היכי משתמע מיותר דהר סיני להקיש שאר כל המצות לשמיטה.

(ח) ללמוד מבנין אב כדתניא בריש תורת כהנים.

(ט) פרש"י "לפי שלא מצינו שמיטת קרקעות שנשנית . . נאמרו מסיני" והו"ו להו כתובים רבים הבאים כאחד ואין מלמדין.

(י) מנלן לומר והלא כל המצות מסיני . . אולי המצות

דקודם פרשת שמיטה באהל מועד נאמרו כמו שפירש בראש החומש.

(יא) לפי המסקנא שאמרו שכל המצות כולן כללותיהן פרטיות מסני נאמרו מאי האי דארז"ל כל פרשה שנאמרה ונשנית אלא בעבור דבר שנתחדש בה.

(יב) שלא מצינו שמיטת קרקעות שנשנית במשנה תורה - משמע ששאר כל המצות שנשנו במתן תורה לא נאמרו בסני אלא כללותיהן בלבד, לא הי' צריך להביא שם מצות שנאמרו כללותיה ופרטותיה בסני.

(יג) מאי שנא שמיטת קרקעות משאר כל המצות (ראש לבוש, ובספר צידה לדרך).

(יד) במושב זקנים הקשה שלפי דעת הגמרא בגיטין לו, א ע"פ וזה דבר השמיטה, בשתי שמיטות הכתוב מדבר אחת שמיטת קרקע ואחת שמיטת כספים.

(טו) ועוד הקשה שהרבה דברים שנאמרו בערבות מואב ולא שמענוה מתחלה שנאמרו, כגון הענק תעניק ועוד.

וכן הקשה בפענח רזא. ובפי' התורה לרבינו חיים פלטיאל ועוד.

(טז) בפי' לרבינו חיים פלטיאל הקשה דסוף הספר (להלן כז, לד) כתב אלה המצות אשר צוה ה' . . בהר סיני למה נאמר לשם בהר סיני והתם ליכא למימר כמו שפרש"י דלא נשנית בערבות מואב.

(יז) הט"ז בדברי דוד הוסיף על הקושיא הנ"ל "לפי המסקנא ל"ל קרא "בהר סיני" כאן כיון שמוכח דכללים ופרטים נאמרו בסני מכא דלא נשנו בערבות מואב".

(יח) ועוד הקשה גם לפי המסקנא מנלן דכללי ופרטי דשאר מצות נאמרו בסני.

(יט) ועוד הקשה בשם מהר"י אבוהב דמ"ש רש"י "מה שמיטה נאמרו כללותיה ופרטיה מסני" מנליה, אי מקרא דהר סיני שהוא מיותר כאן אכתי בשאר מצות מנלן לענין כללותיה ופרטיה.

(כ) הנחלת יעקב הקשה מה הדיוק מה ענין שמטה גם במצוה אחרת היתה ג"כ קשה מה ענין להר סיני, והוה לומר מה ענין סיני לכאן. ראה מזרחי גו"א, ועוד.

(כא) גם לשון "כל המצות" צריך ביאור, וצ"ל על מצות אחרת לא ה' קשה מה ענינה להר סיני רק על השמיטה, כי טעם של שמיטה וטעם שניתנה התורה על הר סיני המה סותרים זא"ז.

(כב) בלקו"ש - יז ע' 277 מקשה כ"ק אדמו"ר שליט"א כיון שעיקר פרש"י הוא על דיוק "שמיטה" היה צריך להביא תי' זו מהפסוק או להוסיף על תי' "הר סיני" תי' "וגו".

(כג) "לא מצינו . . . בערבות מואב" זה אינו שולל שלא נאמרה באהל מועד. - (בהערה 11 כ' שלפי הנמוקי שמואל דזוהי כוונת הרמב"ן בקושיתו הא' על פרש"י).

(כד) "וחזרו ונשנו בערבות מואב" כיון שהשאלה אם הפרטים נאמרו בסיני או באהל מועד, היה צ"ל "וחזרו ונשנו באהל מועד".

(כה) מהו האריכות הלשון "ונראה לי שכך פירושה לפי שלא מצינו וכו'" וראה שם הערה 12.

(כו) אצל הר סיני - ה' צ"ל "מסיני" וראה שם הערה 14.

(כז) הלשון "שנדבר למשה" לכאורה שזה לשון יתור.

(כח) בספר מנחת יהודה (פרק תל"ח) הקשה מנלן לרש"י דכולם נאמרו כללותיהן ודקדוקיהן מסיני שמא בא ללמד על שמיטה עצמה ולא על שאר מצות.

(כט) האברבנאל הקשה אם יש בשמיטה ב' ענינים שמיטת קרקעות ושמיטת כספים למה נזכר רק שמיטת קרקעות, ולא נזכר כאן שמיטת כספים. רק בפרשת ראה.

וכן יש עוד כמה קושיות ברש"י.

ובפרט שינויי נוסחאות בין דפוס רש"י - ראה בלקוטי שיחות - יז ע' 277 ואכמ"ל בזה.

הרב אהרן חזקוני
- תושב השכונה -

יז. בתחילת פרשת בהר כתיב: ...כל תבאו אל הארץ . .
ושבתה הארץ. שש שנים תזרע שך וגו'.

וצריך להבין למה אין רש"י מתרץ בפסוק למה
נאמר ושבתה הארץ קודם שש שנים תזרע וגו'.

וכדרכו לפרש בכעין זה: "סרס המקרא וכו'". (1)

*

יח. בפסוק (כה, ד): ...שבת שבתון יהי' לארץ וגו'.

בפסוק (שם, ה): ..שנת שבתון יהי' לארץ.

צריך להבין:

למה נאמרו שני פסוקים אלו, שלכאורה תוכנם אחד,
בזה אחר זה.

ובפסוק (ד) נאמר: ...שבת שבתון וגו'.

ובפסוק (ה): ...שנת שבתון וגו'.

ולמה אין רש"י מפרש זה.

וכמו שמצינו בפרשה זו גופא שרש"י מפרש כעין זה
בד"ה תשובו איש אל אחזתו (כה, יג): והרי כבר נאמר
וכו', עכ"ל.

(1) אולי י"ל שהמצוה בפשטות הוא ושבתה הארץ, ולכן
כותב הכתוב ענין המצוה בכללותה ורק אח"כ מפרט אופן
קיום המצוה.

הכרזה ואח"כ יביא ראי' כמו "ויעבירו קול במחנה"?

הת' אליעזר צבי הכהן ווייספיש
- תות"ל 885 -

כא. בפסוק (כה, י): ... יובל היא וגו',

בפסוק (שם, יא): יובל היא שנת החמישים וגו',

בפסוק (שם, יב): כי יובל היא וגו'.

וצריך להבין:

למה נאמר ענין זה שלשה פעמים.

ועיין בתורת כהנים.

ועיין בפירש"י ד"ה יובל היא שנת החמישים שנה (כה, יא): מה ת"ל וכו', עכ"ל.

והנה נניח שהפירוש בשאלתו של רש"י ("מה ת"ל") הוא: למה נאמר "יובל היא" עוד פעם מאחר שנאמר בפסוק (י),

עוד צריך להבין כנ"ל, למה נאמר ענין זה עוד פעם שלישי. ולמה אין רש"י מפרש זה.

הרב וו. ראזענבלום
- תושב השכונה -

כב. בפכ"ה פ"י "ושבתם איש אל אחזתו ואיש אל משפחתו תשובו".

ומבאר רש"י "ואיש אל משפחתו תשובו - לרבות את הנרצע".

ואינו מובן מדוע רש"י חוזר לפרש זאת כאן לאחר שכבר פ' זאת בפרשת משפטים (כא, ו) "ועבדו לעולם - עד היובל או אינו אלא לעולם כמשמעו ת"ל ואיש אל משפחתו

תשובו מגיד שחמישים שנה קרויים עולם ולא שיהא עובדו כל
נ' שנה אלא עובדו עד היובל בין סמוך בין מופלג", ושם
מדובר בנוגע לעבד נרצע?

הת' אליעזר צבי הכהן ווייספיש
- תות"ל 885 -

כג. עה"פ "במספר שנים וגו'" (כה, טו) מביא רש"י: זהו
פשוטו . . . ורבותינו דרשו...?"

וצריך ביאור מאחר שביאר פשוטו, מה ההוספה של מה
שרבותינו דרשו? (3)

*

כד. עה"פ "וישבתם על הארץ לבטח" (כה, יח) מפרש רש"י:
"שבעון שמיטה . . . וע' שנה של גלות בכל כנגד ע' שמיטות
שבטלו היו".

וצריך ביאור מה זה נוגע לפשטות הכתובים?

הת' שאול משה אליטוב
- תות"ל 770 -

כה. בפרשת בהר פסוק (כה, יט): ...ואכלתם לשבע וישבתם
לבטח עליה.

בפרשת בחקתי (כו, ה): ואכלתם לחמכם לשבע וישבתם
לבטח בארצכם.

וצריך להבין למה נאמר ענין זה שני פעמים.

ובפרשת בהר מפרש רש"י: אף בתוך המעים תהא בו
ברכה, עכ"ל.

(3) דלכאורה כל הפסוק מיותר ועל רא"ם.

הת' - ספרד יחסיף (ה'תש"ז) - שם ידוע שיש חסידים
המקצתים את המערכת הזאת.

ובפרשת בחוקתי: אוכל קמעא והוא מתברך במעיו, עכ"ל.

למה צריך רש"י לפרש זה שני פעמים, ולמה משנה בלשונו.

הרב וו. ראזענבלום
- תושב השכונה -

*

ועד"ז כתב הת' אליעזר
צבי הכהן ווייספיש

כו. בפרק כ"ה פ' כ"ד "ובכל ארץ אחוזתכם גאולה תתנו לארץ".

ומפרש רש"י - לרבות בתים וע"ע ודבר זה מפורש בקידושין בפ"א. ולפי פשוטו סמוך לפרשה שלאחריו שהמוכר אחוזתו רשאי לגאולה לאחר שתי שנים או הוא או קרובו ואין הלוקח רשאי לעכב".

ואינו מובן מדוע רש"י מקדים קודם את המדרש לפשט"מ? (4) ועוד מה נוגע לפשט"מ שנדרש בקידושין בפ"א?

הת' אליעזר צבי הכהן ווייספיש
- תות"ל 885 -

כז. בפירש"י ד"ה די השיב לו (כה, כח): מכאן שאינו גואל לחצאין, עכ"ל.

וצריך להבין:

א) בפסוק (כה, כו) כתיב: ...והשיגה ידו ומצא כדי גאלתו.

4) כי קשה לומר שבא להמשך לפרשה - חדשה לאחר' - ועי' רמב"ן שמקשה עד"ז.

המערכת

והרי גם משם (מתיבתא "כדי") יכולים ללמוד שאין גואל לחצאין. ולמה אומר רש"י: "מכאן" (שאינו גואל וכו') (5).

ועיין בתורת כהנים על פסוק (כו) וז"ל: כדי גאלתו ולא יגאל חצים, עכ"ל.

והנה באמת התורת כהנים אומר זה גם בפסוק (כח).

אבל לפי התורת כהנים מדבר פסוק זה בנוגע לגואל, ולא בנוגע לבעל השדה, שהרי בנוגע לבעל השדה כבר יודעים זה מפסוק (כו), וכן"ל.

וז"ל התורת כהנים על פסוק (כח): ...אם אינו ענין לבעל השדה תנהו ענין לגואל וכו', עכ"ל.

הן בפסוק (כו) והן בפסוק (כח) כתיב: "והשיגה ידו", "(מצאה) ידו".

שתיבת: "ידו" הוא תיבה מיותרת לכאורה, גם בפשטות הכתובים.

ועיין בתורת כהנים בפסוק (כו) וז"ל: ...ידו יד עצמו (דהיינו לא ע"י הלואה).

וכן על דרך זה בפסוק (כח), וז"ל: ...אם לא מצאה ידו ולא ילוה, עכ"ל.

(אלא שלפי התורת כהנים מדבר פסוק (כו) בנוגע לבעל השדה עצמו ופסוק (כח) בנוגע לגואל.

(5) בפשטות א"ל שמפסוק כ"ו ששם מדבר בחיוב אין משם הוכחה כ"כ בפשט"ם שאין גואל לחצאין שנוכל לומר שהמדובר הוא אם יש כדי לגאול את הכל, משא"כ בפסוק כ"ה, ששם מדובר בשלילה מוכח יותר שאפי' אין לו די השב לו אח קצת יש לו מ"מ והי' ממכרו וגו'.

וצריך להבין למה אין רש"י מפרש כל זה.

אבל אולי אפשר לתרץ שאין זה קשה לרש"י, שהרי מצינו כמה פעמים בפסוקים כעין זה, ולדוגמא: בפרשת תזריע פסוק (יב, ח): ואם לא תמצא ידה די שה וגו'.

אבל לפי זה צריך להבין, למה קשה לרש"י הלשון "די" הנאמר בפסוק זה.

הרי גם בפסוק הנ"ל מפרשת תזריע נאמר "די" (הגם שגם שם הוא לכאורה מיותר) ושם אין רש"י מפרש כלום על זה.

הרב וו. ראזענבלום
- תושב השכונה -

כח. בפכ"ה פל"א "וביובל יצא" מפרש רש"י "בחננס".

וצ"ל. מה ה' קשה לרש"י כאן בפשט' שמסביר שזה בחינם ולא ה' קשה לו לעיל בפסוק כ"ח "ויצא ביובל" שלא מסביר כלום?

*

כט. בפכ"ה פל"ה מסביר רש"י "גר ותושב - אף אם הוא גר או תושב ואיזהו תושב כל שקבל עליו שלא לעבוד ע"א ואוכל נבלות".

ואינו מובן מדוע רש"י מפרש כאן מהו גר תושב ולא פ' זאת לעיל בפר' בא (יב, מד) ששם מפרש "תושב ושכיר לא יאכל בו" תושב - זה גר תושב" ומדוע חיכה עד כאן לפרש מהו גר תושב?

הת' אליעזר צבי הכהן וויספיש
- תות"ל 885 -

ל. פכ"ה פל"ז את כספך לא תתן לו בנשך ובמרבית כו'

וצ"ל מה בא הכתוב להשמיענו, כבר מדובר בפסוק שלפני זה ורש"י לא מפרש כלום.

הת' יוסף יצחק פיקארסקי
- תלמיד במתיבתא -

לא. בפירש"י ד"ה להיות לכם לאלקים (כה, לח): שכל הדר בארץ ישראל, אני לו לאלקים וכל היוצא ממנה כעובד ע"א, עכ"ל.

וצריך להבין:

(א) מקורו של רש"י הוא לכאורה מתורת כהנים. אבל שם הלשון: מכאן אמרו כל ב"י היושב בא"י מקבל עליו עול מלכות שמים וכו', עכ"ל.

ולמה משנה רש"י לשונו.

(ב) בפרשת לך לך פירש רש"י בד"ה לאחוזת עולם (יז, ח): ושם אה"י להם לאלקים אבל בן ישראל הדר בחוץ לארץ כמו שאין לו אלוה, עכ"ל.

וצריך להבין, למה משנה רש"י לשונו.

שבפרשתינו אומר: וכל היוצא ממנו.

ובפרשת לך לך: אבל בן ישראל הדר בחו"ל.

בפרשתינו: כעובד עבודת כוכבים.

ובפרשת לך לך: כמו שאין לו אלוה.

ואולי ה"א אפשר לומר שמה שפירש רש"י בפרשתינו ומה שפירש רש"י בפרשת לך לך הם שני דברים נפרדים.

בפרשת לך לך מדבר רש"י במי שלא בא לכתחילה לדור בארץ ישראל ("בן ישראל הדר בחוץ לארץ") ועל זה אומר: שהוא "כמי שאין לו אלוה".

משא"כ בפרשתינו מדבר רש"י במי שבא לכתחילה לדור

בארץ ישראל, ואח"כ יצא לחוץ לארץ ("וכל היוצא ממנו"), ואולי עונשו של זה חמור, ולפיכך אומר: שהוא "כעובד עבודת כוכבים".

אבל עדיין אינו מתורץ, למה בפרשת לך לך מפרש רש"י באופן זה ובפרשתינו באופן זה (6).

ג) איך מסבירים זה לבן חמש למקרא. והלא הוא שואל בפשטות: הלא גם רש"י והרבה צדיקים וגדולי ישראל גרו בחוץ לארץ, והאיך יכולים לומר עליהם "כמי שאין לו אלו-ה'".

הרב וו. ראזענבלום
- תושב השכונה -

לב. בפרק כ"ה פסוק מ"ג "לא תרדה בו בפרך" מפרש רש"י "שמא תאמר אין מכיר בדבר אם לצורך אם לאו ואומר אני לו שהוא לצורך הרי הדבר הזה מסור ללב לכך נאמר ויראת" עכ"ל.

ולעיל בפסוק ל"ו מסביר רש"י "ויראת מאלקיך - בסה"ד - הרי זה דבר המסור ללבו של אדם ומחשבתו לכך הוצרך לומר ויראת מאלקיך".

ולעיל בפרק זה בפסוק ל"ז מסביר רש"י "ולא תונו איש את עמיתו - בסה"ד - ואם תאמר מי יודע אם נתכוונתי לרעה לכך נאמר ויראת מאלקיך היודע מחשבתו הוא יודע כל דבר המסור ללב שאין מכיר אלא מי שהמחשבה בלבו נאמר בו ויראת מאלקיך".

6) אולי א"ל לפי תירוצו שבפ' לך לך בפשטות מדבר קודם שה' נתן א"י לבנ"י משא"כ כאן המדובר (בכל הפרשה החל ממצות שמיטה) הוא בבנ"י הגרים כבר בא"י (שכל המצות ע"ע - חוץ בנשך ותרבית בפסוקים אלה - הם מצות התלויות בארץ) וא"כ כאן הלשון "היוצא" וכו'.

המערכת

וצריך להבין מה צריך רש"י לחזור על פירוש זה כ"כ הרבה פעמים ובמיוחד לאחר שכבר פירש זאת פעמים בפרשת קדושים בפ"ט פ"ד בד"ה "ויראת מאלקיך גו'" וכן כל דבר המסור ללבו של אדם העושהו ואין שאר הבריות מכירות בו נאמר בו ויראת מאלקיך".

וגם פי' כן אח"כ בפ"ט פ"ב "והדרת פני זקן וכו'" וכל דבר המסור ללב נאמר בו ויראת מאלקיך".

ועוד צריך להבין מדוע לפעמים רש"י מתחיל את הדיבור על המלים "ויראת מאלקיך" ולפעמים על מלים אחרות.

הת' אליעזר צבי הכהן ווייספיש
- תות"ל 885 -

לג. עה"פ "אני ה' אלקיכם" (כה, נה) מפרש רש"י: "כל המשעבדן מלמטה כאילו משעבדין מלמעלה".

וצ"ב איך למדים זאת מהד"ה?

*

לד. עה"פ "קוממיות" (כו, יג) מפרש רש"י: "בקומה זקופה" וצ"ב דהלא לעיל למד א"ז בד"ה והרביתי אתכם (כו, ט) ולמה חוזר ע"ז? (7).

הת' שאול משה אליטוב
- תות"ל 770 -

לה. בפרק כ"ז פ"ט ד"ה ואם גאל יגאל - המקדיש אותו

(7) בפשטות בפסוק ט הוא ברכה והבטחה (על העתיד) ובפסוק י"ג הוא סיפור מה שקרה בעבר.

המערכת

מפרש רש"י יוסיף חומש על הקצבה הזאת".

ולעיל בפסוק י"ג מפרש בד"ה "ואם גאל יגאלנה" בבעלים החמיר הכתוב להוסיף חומש וכו' (8).

וצ"ל מדוע חוזר לפרש זאת?

*

לו. בפרק כז פסוק כה בד"ה "עשרים גרה" מפרש רש"י "עשרים מעות, כך היו מתחילה ולאחר מכאן הוסיפו שתות ואמרו רבותינו שש מעה כסף דינר עשרים וארבע מעות לסלע". ולעיל בפרשת כי תשא (פ"ל פי"ג) פירש "עשרים גרה השקל - שהשקל השלם ד' זוזים והזוז מתחילתו חמש מעות אלא באו והוסיפו עליו שתות והעלוהו לשש מעה כסף וכו'".

ואינו מובן מדוע רש"י מפרש כאן שוב מהו עשרים גרה? ועוד מדוע משנה בלשונו בב' הפירושים.

הת' אליעזר צבי הכהן ווייספיש
- תות"ל 885 -

(8) אולי א"ל (בדוחק עכ"פ) שרש"י בא לשלול שאין צריך להוסיף חומש על חמישים שקל כסף (בזרע חומר שעורים) אף אם מכר אחר היובל, רק שצריך להוסיף החומש על הקצבה הזאת (היינו מה שנגרע מערכך) וצ"ע.

המערכת

רשימת ביאורי כ"ק אדמו"ר שליט"א בפירש"י דפ' במדבר

פרק ופסוק	ד"ה	נת' בהתוועדות
א,א	וידבר. במדבר סיני באחד לחודש.	במדבר תשכ"ה (1)
שם	וידבר. במדבר סיני באחד לחודש.	במדבר תשמ"ה
שם	וידבר. במדבר סיני באחד לחודש.	במדבר תשמ"ו.
שם	למה אין רש"י מפרש מדוע כל מינוי ה' בשינוי הסדר.	במדבר תשל"ב
שם	כנ"ל.	במדבר תשד"מ
א,ד	למה אין רש"י מפרש מדוע הוצרך מנין בנ"י להיות ע"י משה רבינו דוקא.	במדבר תשמ"ה
א,טז	אלה קרואי העדה.	במדבר תשל"ו (2)
א,יז	האנשים האלה.	במדבר תשל"ו (2)
שם	אשר נקבו.	במדבר תשל"ו (2)

א,מד	למה אין רש"י מפרש מדוע צריכה התורה לעשות סה"כ סופי של הפקודים:	
	א) הכללי. ב) כל דגל. במדבר תשמ"א	
א,מט	אך אלת מטה לוי לא תפקד.	במדבר תשכ"ו
שם	אך את מטה לוי לא תפקד (עד ד"א).	במדבר תש"מ
א,נג	ולא יהי' קצף.	מוש"פ במדבר תשל"ט (3)
ב,ב	באותות.	במדבר תשל"ב
שם	מנגד.	במדבר תש"ל (4)
א,ג	ואלה תולדות אהרן ומשה.	במדבר תשל"ח (5)
ג, א-ג	למה אין רש"י מפרש מדוע כשהפסוק אומר "ואלה תולדות משה ואהרן" אינו מזכיר (את בני משה) אלא את בני אהרן.	אור לי"ג ניסן. מוש"פ צו תשמ"ג
ג, א-ד	למה אין רש"י מפרש, מאי קמ"ל ד' פסוקים אלו.	במדבר תשל"ג (6)
ג,ד	על פני אהרן.	במדבר תשמ"ב

לא

- פרשת בהו"ב תשמ"ז -

ג, ח ואת משמרת בני ישראל. במדבר תשכ"ז (7)

ג, י ושמרו את כהונתם. במדבר תשל"ד (8)

ג, טו מבן חודש ומעלה. במדבר תשכ"ט (8)

שם מבן חודש ומעלה. במדבר תשל"א (9)

ג, כט משפחת בני קהת יחנו וגו' תלמנה. במדבר תשל"ה

שם משפחת בני קהת יחנו וגו' תלמנה. במדבר תשמ"ג

שם משפחת בני קהת יחנו וגו' תלמנה. במדבר תשד"מ

ג, לח משה ואהרן ובניו. במדבר תשל"ה

שם משה ואהרן ובניו. במדבר תשמ"ג

שם משה ואהרן ובניו. במדבר תשד"מ

ג, לט אשר פקד את משה ואהרן. במדבר תשל"ג (7)

שם שנים ועשרים אלף. במדבר תשל"ח

ג,מ, ואת פדוילי השלשה וגו'. במדבר תשל"ח

ד,כ, ולא יבואו לראות כבלע את הקודש. במדבר תשכ"ה (10)

(1) ראה ח 7-1 (2) כג 7-1 (3) במדבר תשד"מ. (4) כג 8-19 (5) ראה יג 9 סוף הערה 1. כג 8 הערה 2. (6) יג 9 הערה 1. (7) שם 10-15. (8) יח 5-9 שם 6-17. (10) ח 20-8

נסדר ע"י הרב יוסף יצחק שגלוב
- תושב השכונה -

פ ר ק י א ב ו ת

לז. בפרקיננו מובא ריבוי ענינים במספר עשרה - וכגון במשנה ה' עשר הנסים נעשו בביהמ"ק, ועד"ז עשרה דברים נבראו בע"ש (במשנה ו').

וצ"ב מה כ"ז נוגע למילתא דחסידותא?

הת' שאול משה אליטוב
- תות"ל 770 -

ש ו נ ו ת

לח. בגליון מח (שנ) שאל הרב מ.ל. על מנהגיננו שלא לומר אב הרחמים בשבת מברכים אב, והנ"ל שואל דמכיון דחודש אב הוא אבוב דכל הצרות והגלות, לפ"ז היו צריכים לאמרו בשבת מברכים אב?

ולכאורה לא קשה כלל דעיקר תקנת אב הרחמים לא

נתקנה ואלא על הגזירות דשנת תתנ"ו ותתק"ו (עין עיון תפלה על סדור אוצר התפלות, ובהגהות שם על אתר נכתב "התפלה הזאת נמצאת בפנקס ורמילזא אחרי הזכרת נשמות הקדושים שנהרגו על קדושת השם בשנות "תתנ"ו ותתק"ו" ועלן בפתיח שערם על שער אפרים שער יו"ד סעיף כט "והטעם בזה לפי שבימים אלו היו גזירות שנת תתנ"ו, אשר

ע"ז - נתיסד היוצר שאומרים בשבתות לאו (אייר וסיון) ולכן אומרים אב הרחמים על קהלות הקודש שמסרו נפשם כג'... לפי"ז אלו המקום, כלל לאומרה בשבת מברכים מנחם אב. ועליון עוד הבא"א (להגה"ק מבוטשטש) מח"ב סימן רפ"ד סעיף פסד. "מש"הא"ר"ס ז"ל לומר אב הרחמין כשמברכין החדש מנחם אב, דהיינו רק כפי המנהג? שבאשכנז יצ"ו, שאומרים בשבתות בין המצרים זולתות שע"ז הו"ל כספירה שאומרים אב הרחמין מצד שהזכירו ביוצר צרות, וכ"ש בין המצרים, משא"כ במדינת אלו יצ"ו שא"א יוצר, לכך כתב הבאה"ג ע"ה שלא לומר אבה"ה, ועליון כ"ז באריכות בספר "בין פסח לשבועות".

הת' יוסף יצחק הכהן בלעסאפסקי
שיבה גדולה מעלבורן אוסטרליא

הוצאת מוסד תלמוד תש"ז
בית המדרש הגדול, ירושלים

הוצאת מוסד תלמוד

הוצאת מוסד תלמוד
בית המדרש הגדול, ירושלים

הוצאת מוסד תלמוד

הוצאת מוסד תלמוד תש"ז
בית המדרש הגדול, ירושלים
הוצאת מוסד תלמוד תש"ז
בית המדרש הגדול, ירושלים

הוצאת מוסד תלמוד תש"ז
בית המדרש הגדול, ירושלים

לעילוי נשמת
האשה החשובה מרת יענטא
בת ר' חיים ע"ה לו
נפטרה כ"ט אייר תשכ"ד
ת.נ.צ.ב.ה.

